

Aleksandra Proc

Pracownia Edukacji Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej ŁCDNiKP

ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA W WYBRANYCH KRAJACH EUROPY

I etap edukacji (klasa II)

Cele kształcenia

Cele ogólne:

- doskonalenie umiejętności określania kolejnych miesięcy, pór roku i ich charakterystycznych cech, najważniejszych świąt w kalendarzu rocznym,
- zapoznanie z tradycjami bożonarodzeniowymi w Polsce i w innych krajach Europy,
- wdrażanie do poszanowania tradycji związanych ze Świątami Bożego Narodzenia,
- kształtowanie umiejętności budowania kilkudzaniowej wypowiedzi na określony temat,
- wdrażanie do czytania ze zrozumieniem,
- doskonalenie umiejętności dodawania i odejmowania w zakresie 100, bez przekroczenia progu dziesiątkowego.

Cele szczegółowe:

uczeń:

- określa z ilu miesięcy składa się rok,
- wymienia kolejne miesiące w roku,
- nazywa pory roku i przypadające im miesiące,
- wymienia elementy pogody i zjawiska przyrodnicze charakterystyczne dla poszczególnych pór roku,
- wypisuje na kartkach papieru określenia kojarzące się hasłem „Rok”,
- selekcionuje zgromadzony materiał do promykowego uszeregowania,
- opowiada o tradycjach związanych ze Świątami Bożego Narodzenia obchodzonymi w Polsce,
- określa położenie wybranych państw na mapie konturowej Europy,
- wyszukuje w tekście informacje na temat tradycji bożonarodzeniowych obchodzonych w innych krajach Europy,
- tworzy plakat z wykorzystaniem uzupełnionych i zgromadzonych materiałów,
- prezentuje pracę wytworzoną przez grupę,

- dokonuje obliczeń matematycznych w zakresie 100, bez przekroczenia progu dziesiątkowego,
- koloruje kontury obrazka zgodnie z legendą w karcie pracy,
- wypowiada na temat tradycji Świąt Bożego Narodzenia obchodzonych w Polsce i w wybranych krajach Europy,
- redaguje życzenia świąteczne,
- zapisuje życzenia świąteczne z zachowaniem formy grzecznościowej stosowanej w listach,
- wykonuje upominek dla bliskiej osoby w postaci choinki z życzeniami.

Metody kształcenia (wg W. Okonia):

- słowna – rozmowa, pogadanka,
- oglądowa – pokaz, prezentacja,
- czynna – zadań praktycznych do wykonania,
- waloryzacji – ekspresja słowna, muzyczna.

Metody aktywizujące (wg Jadwigi Krzyżewskiej):

- burza mózgów,
- promykowe uszeregowanie,
- kosz i walizka.

Formy pracy: indywidualna – jednolita, grupowa - jednolita, zbiorowa – jednolita.

Czas pracy: 4 godziny dydaktyczne.

Środki i materiały dydaktyczne: kartonik z napisem „Rok”; flamastry; duży arkusz papieru pakowego; puste kartoniki do promykowego uszeregowania; materiały do tworzenia plakatu: kartoniki z nazwami państw europejskich, mapki konturowe Europy dla każdej grupy, obrazki symbolizujące zwyczaje bożonarodzeniowe wybranych krajów, informacje dotyczące zwyczajów bożonarodzeniowych obchodzonych w wybranych krajach Europy (Wielka Brytania, Hiszpania, Norwegia, Niemcy, Grecja); karta pracy z konturem Mikołaja, działaniami matematycznymi oraz legendą do kolorowania; dwa szablony choinki – jeden biały, jeden zielony; kolędy, pastorałki – teksty do śpiewania, wersje muzyczne pastorałek „Jest taki dzień”, „Pastuszek bosy”, „Złota gwiazdka” – odtwarzacz CD; kartki samoprzylepne do ewaluacji zajęć; arkusz papieru z rysunkiem kosza i walizeczki.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie w kręgu:

- przesyłanie iskierki przyjaźni – rozpoczyna nauczyciel wypowiadając słowa: „Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niech wróci do moich rąk”, następnie kolejno „przekazują iskierkę” poprzez uścisk dłoni.
- mówienie sobie kolejno miłych słów na powitanie, np. ładnie dziś wyglądasz, jesteś dobrym kolegą, lubię się z tobą bawić, dziś będzie wesoło, itp.

Dodatkowe propozycje:

Zabawy na powitanie można urozmaicić wzajemnym podawaniem dłoni sąsiadom po prawej i po lewej stronie (dzieci siedzą w kręgu); dzieci mogą też spacerując podawać sobie ręce (starać się, uścisnąć jak najwięcej dłoni), na sygnał nauczyciela lub przerwę z muzyce.

2. Tworzenie „kalendarza” z uwzględnieniem kolejnych miesięcy, pór roku, najważniejszych świąt z zastosowaniem promykowego uszeregowania – praca na dywanie, w kręgu:

- rozmowa kierowana pytaniami nauczyciela na temat kolejnych miesięcy w roku,

Przykładowe pytania:

Ile miesięcy ma „rok”? Jakie to miesiące? Który miesiąc rozpoczyna, a który kończy rok?

Z czym się kojarzą poszczególne miesiące? Czy miesiące można jakoś pogrupować? Itp.

- pisanie, rysowanie na kartkach papieru skojarzeń do hasła „Rok” (*każde dziecko otrzymało wcześniej od nauczyciela kilka kartek papieru oraz flamastry*),
- układanie „kalendarza” z zastosowaniem promykowego uszeregowania:
  - porządkowanie skojarzeń w grupy tematyczne według zasady „co do siebie pasuje?” (nazwa pory roku: nazwy miesięcy, obrazki z elementami pogody, przyrody, nazwami świąt),
  - dokładanie do kartonika z hasłem „Rok” umiejscowionego pośrodku kręgu stopniowo wszystkich wypisanych – narysowanych wcześniej skojarzeń w kolejności: pora roku, kolejne miesiące, charakterystyczne cechy pogody - przyrody, nazwa święta (tworzenie promyków),
  - analizowanie, czy jest wszystko, żeby stworzyć kalendarz – jeśli nie, dopisywanie brakujących elementów na oddzielnych kartonikach i dokładanie ich do odpowiednich promyków,
  - naklejanie wszystkich elementów tak utworzonego kalendarza na duży arkusz papieru i umieszczanie w widocznym miejscu sali,

- oznaczanie czerwonym kolorem kartoników z wypisanymi nazwami świąt – wyodrębnienie miesiąca grudnia oraz Świąt Bożego Narodzenia.

Uwaga!

Sposób przeprowadzenia ćwiczenia zależy od poziomu umiejętności uczniów, od koncepcji nauczyciela. Można do hasła „Rok” dokładać kartoniki bez określania ich kolejności, wg zasady „Co do siebie pasuje”. Nauczyciel moderuje pracę uczniów - zadaje pytania naprowadzające do ułożenia kartoników w promyki, dokonuje razem z uczniami analizy wszystkich zapisów i sposobu ich ułożenia, oraz niezbędnych korekt.

3. Zabawa „Tradycje Świąt Bożego Narodzenia w Polsce”

- dzieci poruszają się po sali w rytm muzyki symbolizującej święta, na przerwę w muzyce wypisują na kartkach papieru zawieszonych na plecach kolegi /koleżanki wyrazy/zwroty zwyczajów bożonarodzeniowych obchodzonych w Polsce (kilka przerw w muzyce – każde dziecko dokonuje kilku zapisów na kartkach różnych osób),
- odczytywanie zapisów, np.: choinka, wigilia, opłatek, Święty Mikołaj, kartki świąteczne, życzenia, śpiewanie kolęd itp.,
- pogadanka na temat zwyczajów obchodzonych w Polsce,
- zapisanie na tablicy najczęściej powtarzających się nazw zwyczajów bożonarodzeniowych: odwiedziny Świętego Mikołaja, Wigilia,
- swobodne wypowiedzi dzieci na temat wyodrębnionych zwyczajów – jak obchodzimy je w Polsce.

4. Zwyczaje bożonarodzeniowe w wybranych krajach Europy w odniesieniu do „Wigilii” i „Świętego Mikołaja” (Wielka Brytania, Hiszpania, Norwegia, Niemcy, Grecja) – tworzenie folderów/plakatów w grupach:

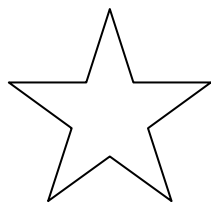
- odszukiwanie wśród materiałów zgromadzonych na stołach nazw krajów, oraz mapki konturowej Europy,
- oznaczanie na mapce konturowej danego kraju przez obrysowanie jego konturu – wpisywanie w kontur państwa jego nazwy (dzieci korzystają z atlasów zgromadzonych na stołach),
- odczytywanie informacji przygotowanych dla każdej z grup na temat zwyczajów bożonarodzeniowych obchodzonych w danym kraju (załącznik nr 1),
- naklejanie na karton formatu A-2: nazwy Państwa, mapki konturowej, kartoników z informacjami dotyczącymi zwyczajów świątecznych, obrazków ilustrujących zwyczaje obchodzone w tym kraju,

- prezentacja pracy grup – omówienie plakatów danych państw – odczytanie zwyczajów bożonarodzeniowych tam obchodzonych (uzupełnienie informacji przez nauczyciela),
- porównywanie zwyczajów związanych ze „Świętym Mikołajem” oraz „Wigilią” w różnych krajach, zapisywanie nazw państw oraz informacji w postaci zdań w tabeli narysowanej na tablicy:

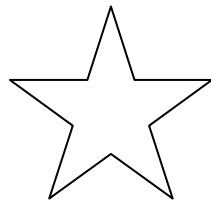
Nazwa kraju	Wigilia	Mikołaj

- umieszczanie plakatów na wystawce.

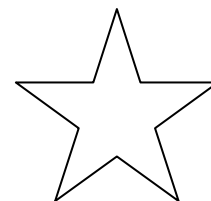
5. Dodawanie i odejmowanie w zakresie 100, bez przekroczenia progu dziesiątkowego - karta pracy z ozdobami świątecznymi dla każdego dziecka

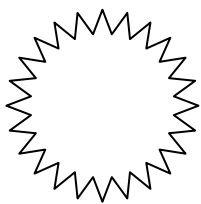
$$24 + 6 =$$

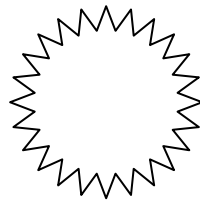
$$38 - 6 =$$

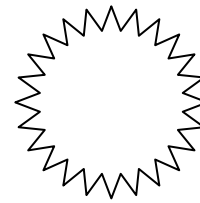
$$67 + 2 =$$

$$100 - 50 =$$

$$59 - 7 =$$

$$45 + 5 =$$

Kolorowanie ozdób wg legendy:

- wynik 30 – kolor czerwony,
- wynik 52 – kolor żółty,
- wynik 32 – kolor fioletowy,
- wynik 69 – kolor pomarańczowy,
- wynik 50 – kolor niebieski.

Uwaga!

Karta pracy może być przygotowana również w taki sposób, aby dzieci po obliczaniu, ułożyły wyniki rosnąco, lub malejąco tworząc jednocześnie z przyporządkowanych im liter hasło związane ze Świętami Bożego Narodzenia.

6. Przygotowanie upominku dla swoich bliskich z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia:

- wycinanie dwóch jednakowych szablonów choinki – jednego z białego, drugiego z zielonego kartonu,
- redagowanie wspólnie z nauczycielem życzeń świątecznych dla swoich bliskich i zapisywanie ich na białym szablonie choinki,
- składanie szablonu zielonej choinki wzdłuż linii środka i przyklejanie zgiętym brzegiem pośrodku białego szablonu choinki (po nie zapisanej życzeniami stronie),
- ozdabianie zielonej choinki zgromadzonymi materiałami typu: koraliki, słoma, piórka, kolorowy papier samoprzylepny itp.

7. Śpiewanie znanych kolęd i pastorałek np. „Jest taki dzień”, „Pastuszek bosy”, „Złota gwiazdka”

8. Podsumowanie i ewaluacja zajęć:

- rozmowa kierowana pytaniami nauczyciela,

Przykładowe pytania:

Co zapamiętaliście z dzisiejszych zajęć?

Czy taki sposób pracy odpowiadał Wam?

- wypisywanie na karteczkach samoprzylepnych: „Co dziś podobało mi się – co zabiorę ze sobą”,
- przyklejanie karteczek na wizerunku kosza i walizki narysowanych na arkuszu papieru.

Informacje o zwyczajach bożonarodzeniowych w wybranych krajach Europy – do wykorzystania podczas przygotowywania plakatów

Wielka Brytania – dzieci do Świętego Mikołaja mówią Father Christmas. Jest to staruszek z siwą brodą w długim czerwonym płaszczu. Dzieci piszą do niego listy, w których przypominają mu, jakie są ich życzenia. Listy wrzucają do kominków, aby z dymem poleciały do nieba. Na kominkach i przy łóżkach wiszą ozdobne skarpety czekające na prezenty. Wigilii nie obchodzi się. W pierwszy dzień świąt Bożego Narodzenia charakterystycznym daniem obiadowym jest pieczony indyk z borówkami. Podaje się go ze świątecznym puddingiem, którego przygotowanie rozpoczyna się już pod koniec września. Musi on się składać z 13 składników.

Hiszpania – Święty Mikołaj to Heilige Nicolaus lub Weinachtsmann. Przynosi dzieciom prezenty dopiero w czasie Świąt Bożego Narodzenia. Na świątecznym stole pojawia się nadziewany indyk. Tradycyjnym ciastem jest keks, w którym zapieka się drobne niespodzianki, np. monety. Kto na nie trafi, musi w następnym roku upiec takie ciasto.

Norwegia – rolę Świętego Mikołaja zwanego Julemand odgrywa jeden z gnomów. Aby go obłaskawić, wystawia się mu miseczkę z kaszą ryżową posypaną cukrem i cynamonem. Podczas wigilii podaje się zeberka wieprzowe lub gotowaną baraninę. Przygotowuje się również specjalne danie z solonej lub gotowanej ryby. Świątecznym deserem jest krem ryżowy. Ten, kto znajdzie w swojej porcji ukryty migdał, otrzymuje w nagrodę marcepanową świnkę.

Niemcy – Święty Mikołaj to Heilige Nicolaus lub Weinachtsmann. Przynosi dzieciom prezenty dopiero w czasie Świąt Bożego Narodzenia. Na Boże Narodzenie nie może zabraknąć choinki. Niemieckie dzieci śpiewają o niej pieśń „O Tannenbaum”. Tradycją niemieckich świąt jest pieczenie imbirowych ciasteczek, mających kształt ludzików oraz domków. Charakterystyczną potrawą wigilijną są kielbaski i sałatka kartoflana.

Grecja – rolę Świętego Mikołaja pełni Święty Bazyl. Przynosi prezenty 1 stycznia, który jest dniem imienin Bazylego. W świąteczny wieczór dzieci chodzą od domu do domu i zbierają słodycze w zamian za śpiewanie kolęd. Na każdym greckim stole znajduje się Chleb Chrystusa - duży słodki bochenek o różnych kształtach i z różnymi ozdobami.

Uwaga:

Z zaprezentowanego materiału na temat zwyczajów bożonarodzeniowych w danym kraju nauczyciel przygotowuje kartoniki ze zdaniami do naklejenia na plakat.

Informacje o zwyczajach bożonarodzeniowych poszczególnych krajów pozyskano z Przewodnika metodycznego „Razem w szkole” – klasa II Edukacja wczesnoszkolna, nr 2, str. 127 - 129